

## Glosy a aktuality.

### Stává Československá obilní společnost po právu?

Čsl. obilní společnost nám píše, že zastává k otázce, řešené v čísle 9 »Právní praxe« toto stanovisko:

I. Československá obilní společnost, akciová společnost, Praha II., Havlíčkovo nám. č. 31, byla zřízena vládním nařízením č. 137/34 Sb. z. a n., o úpravě obchodu s obilím, moukou a mlýnskými výrobky a některými krmivy (§§ 3 a 6 cit. vládního nařízení) a § 1 stanov, které byly vyhlášeny ve Sbírce zákonů a nařízení jako součást právě citovaného vládního nařízení.

Toto vl. nař. č. 137/34 Sb. z. a n. bylo vydáno podle čl. I. zákona ze dne 21. června 1934, č. 109 Sb. z. a n. (t. zv. zmocňovacího zákona). Vl. nař. č. 137/34 Sb. z. a n. a stanovy Čsl. obilní společnosti, tvořící součást tohoto vládního nařízení, jímž byla Čsl. obilní společnost zřízena, požívají tedy moci zákona.

Paragraf 9 vl. nař. č. 137/34 Sb. z. a n. stanoví také výslovně, že pro Čsl. obilní společnost platí především ustanovení cit. vl. nař. a stanov tvořících součást tohoto vl. nař. a že pro Čsl. obilní společnost platí všeobecná ustanovení platná pro akciové společnosti jedině tehdy, není-li v cit. vl. nař. nebo ve stanovách jinak určeno.

II. Pokud se týká zápisu Čsl. obilní společnosti do firemního rejstříku, nutno podle toho, co shora bylo uvedeno, zjistiti nejdříve, zda a jaké náležitosti po této stránce předepisuje cit. vl. nař. č. 137/34 Sb. z. a n. a stanovy tvořící součást tohoto vl. nař., poněvadž jsou-li dána zvláštní ustanovení, týkající se výhradně Československé obilní společnosti, derogují ustanovením platným jinak pro akciové společnosti.

a) Pokud se týká státního schválení, rozhoduje o žádostech za konečné povolení ke zřízení akciové společnosti podle § 12 akc. reg. ministerstvo vnitra, po případě ve shodě s ministerstvy dalšími. Čsl. obilní společnost byla však ustavena vl. nař. č. 137/34 Sb. z. a n., které má účinnost zákona, jenž zavazuje i ministerstva, která v případech jiných akciových společností mají udělovati schválení podle § 12 akc. reg. Vl. nař. č. 137/34 Sb. z. a n. bylo podepsáno presidentem republiky, předsedou vlády a všemi ministry, zejména i ministrem vnitra, takže Čsl. obilní společnost byla schválena nejen s ohledem na ustanovení § 12 akc. reg., nýbrž způsobem zvláštním a silnějším než akt jednoho ministerstva, totiž zvláštním vládním nařízením požívajícím moci zákona.

b) Usnésti se o zřízení akciové společnosti a určit s konečnou platností obsah společenské smlouvy (stanov) náleží podle § 13 akc. reg. do působnosti *ustavující valné hromady* akciových společností, pro které neplatí žádné odchylky od ustanovení obch. zák. Stanovy Čsl. obilní společnosti byly však vydány jako součást vl. nař. č. 137/34 Sb. z. a n., které má moc zákona a byly vydány ve Sbírce zákonů a nařízení dříve než směla býti a byla svolána *ustavující valná hromada* podle § 54 těchto stanov. Tyto stanovy obsahují všechny náležitosti stanovené v čl. 209 obch. zák. *Mimoto byl obor působnosti ustavující valné hromady* Čsl. obilní společnosti výslovně *omezen* v odst. 5. § 54 stanov na tyto věci:

aa) vzíti na vědomí vyrozumění vlády o jmenování předsedy Čsl. obilní společnosti,

bb) zvoliti místopředsedy a ostatní členy první správní rady, jakož i náhradníky.

cc) zvoliti první revisory účtů.

Ustavující valná hromada nebyla v důsledku právě cit. ustanovení povinna ani oprávněna zabývat se jinými otázkami, než které jsou uvedeny v odst. 5. cit. § 54 stanov. Nesměla tedy vůbec jednati o obsahu stanov, poněvadž tyto byly vydány jako součást vl. nař. č. 137/34 Sb. z. a n. a nebyly ustavující valnou hromadou zřizovány nebo jakýmkoliv jiným způsobem projednávány. Poněvadž ustavující valná hromada Čsl. obilní společnosti nezřizovala společenskou smlouvu, t. j. neusnášela se a nesměla se ani usnášeti o stanovách, jež byly vydány jako součást vl. nař. č. 137/34 Sb. z. a n. již před svoláním valné hromady, nebylo jednání o zřízení a obsahu společenské smlouvy (stanov) sepsati soudní nebo notářskou listinu, jednak nebylo ověření stanov notářským nebo soudním aktem potřeba, poněvadž tyto stanovy tvořící součást vl. nař. č. 137/34 Sb. z. a n. vydaného na základě zmocňovacího zákona a publikované v úřední Sbírce zákonů a nařízení, mají rovněž moc zákona.

c) Z ustanovení cit. § 13 akc. reg. nezavazuje dále Čsl. obilní společnost ustanovení, že ustavující valné hromadě musí býti prokázáno předepsanými doklady upsání akciového kapitálu. Paragraf 54 stanov Čsl. obilní společnosti, odst. 1, vylučuje totiž z pořadu ustavující valné hromady otázku upsání akciového kapitálu a přenáší na předsedu vládou jmenovaného povinnost zjistiti před svoláním valné hromady, zda akciový kapitál byl upsán a hotově splacen a svolati valnou hromadu do 3 dnů, jakmile se tak stalo.

III. Zápis firmy Čsl. obilní společnosti do obchod-

ního rejstříku krajského obchodního soudu v Praze je povahy deklaratorní, nikoliv povahy konstitutivní, jak tomu je u jiných akciových společnostech, pro které neplatí odchylky od ustanovení obch. zák. Čsl. obilní společnosti bylo uloženo, aby prováděla úkoly, určené vl. nařízením a stanovami, počínajíc dnem, který podle § 8 cit. vl. nař. mělo vyhlásiti ministerstvo zemědělství v Úředním listě ČSR jako den, kterým Čsl. obilní společnost zahájí svoji činnost. Vyhláškou ministerstva zemědělství ze dne 14. července 1934, uveřejněnou v Úředním listě ČSR dne 17. července 1934, č. 161, byl ustanoven den 17. července 1934 jakožto den, kdy Čsl. obilní společnost zahájila svoji činnost. Čsl. obilní společnost proto existuje právně od vydání vl. nař. č. 137/34 Sb. z. a n. a stanov tvořících součást tohoto vl. nař., t. j. ode dne 14. července 1934, jako subjekt práv a závazků vyplývajících jednak z cit. vl. nař., jednak z činnosti, kterou podle cit. vl. nař. provádí počínajíc dnem 17. července 1934, stanoveným cit. vyhláškou ministerstva zemědělství.

Ustanovením § 5 cit. vl. nař. bylo Čsl. obilní společnosti dnem 14. července 1934, t. j. dnem vyhlášení cit. vl. nař., uděleno výhradné právo k výkupu obilí. Ustanovením § 16 téhož vl. nař. bylo dnem 14. července 1934 zakázáno zcizovati obilí komukoliv jinému než Čsl. obilní společnosti. Kdyby k existenci Čsl. obilní společnosti bylo potřeba zápisu do obchodního rejstříku, nemohla by tato ustanovení obstáti, poněvadž provedení zápisu do obchodního rejstříku, i když by příslušné řízení se provádělo bez jakýchkoliv zvláštních překážek, si vyžádá vždy určité doby, po kterou by v případě Čsl. obilní společnosti nebylo nikoho, komu by zemědělci a osoby jmenované v § 5

cit. vl. nař. mohli prodávati a dodávati obilí.\*)

### Rozdíl mezi pojistnou příhodou a škodnou událostí.

V rozhodnutí z 28. ledna 1937, Rv I 565/35, Vážný 15.769, uvádí nejvyšší soud:

Pojistnou příhodou při odpovědnostním pojištění není již pouhé poškození třetí osoby provozem silostrojů, nýbrž k ní jest zapotřebí také, aby poškozený uplatnil proti pojistníku své nároky ze škodné události, neboť tím se teprve mění ručební povinnost pojistitele v povinnost plniti. To plyne z čl. I. všeob. pojišťov. podmínek, shodného s § 120 zákona, kde se praví, »že pojistitel jest povinen zprostiti pojistníka škody, jestliže a pokud by byly na základě tuzemských zákonných ustanovení o odpovědnosti na něho vzneseny jako na osobu náhradou povinnou nároky odvozené z nějakého smluvně označeného zdroje nebezpečí...« Doba vzniku pojistné příhody z téže škodné události může tudíž býti různá podle doby, kdy byl vznesen nárok poškozeným, a na pouhém oznámení škodné události (ručební povinnosti) nemá pojišťovna při odpovědnostním pojištění ani zájmu, poněvadž jí tím nevzniká ještě povinnost k plnění.

### Advokatenkniffe.

Advokát Dr. E. J. Haas ve Fryštátě nám píše ke glosám uveřejněným v sešitech 3, str. 104, a 9, str. 279, toto:

»Když říšský soud a býv. rak. nejvyšší soud akceptovaly umělé založení sudiště dle § 99 j. n. tím způsobem, že žalobce žaluje žalovaného u nepříslušného soudu svého bydliště v tuzemsku a pak po odmítnutí žaloby ho může prý znovu žalovati u téhož soudu, neboť cizozemský žalovaný nyní prý má útratovou pohledávku v tuzemsku, přičí se tyto zásady zajisté účelu tohoto zákonitého ustanovení.

To správně poznal náš nejvyšší soud v rozhodnutí Vážný 1051, vysloviv, že »tento nárok na náklady není jménem ci-

zozemského žalovaného ve smyslu uvedeného zákonného místa. Opačný názor... by vedl k zneužití ustanovení § 99 j. n. a k obcházení zákona, k čemuž soud nemůže svou pomoc poskytnouti.« Toto stanovisko zaujal náš nejvyšší soud též v rozhodnutí Vážný č. 3882, ve kterém také předvídá »umělé« založení sudiště dle § 99 j. n.

Samozřejmě nelze než plně souhlasiti s tímto názorem.«

### Ještě CPO a soudnictví.

V Právní praxi č. 9 byl pod tímto nadpisem uveřejněn článek, v němž vysloven byl názor, že nastane-li v případě poplachu zmeškání, že nutno je odčiniti návrhem na navrácení v předešlý stav, což je přirozeně pro zmeškalou stranu spojeno mnohdy se značnými útratami, a apeluje se na ministerstvo spravedlnosti, aby dalo soudům pokyny, aby braly zřetel na to, jak dlouho překážka nastala cvičením CPO trvala, a že z moci úřední mají v takovýchto případech soudní roky o dobu trvání překážky (obyčejně  $\frac{1}{4}$  nebo  $\frac{1}{2}$  hodiny) posunouti a vyčkati, zda se strana nedostaví po odpadnutí překážky.

Civilní řád soudní má však sám dostatečná ustanovení a není proto třeba, aby ministerstvo spravedlnosti vydalo nějaký pokyn, při čemž nutno i upozorniti, že položení roku i jeho odročení jest věcí soudcovského rozhodování (§ 130 věta druhá, § 134, odst. I., první věta c. ř. s. a §§ 96 a 98 ústavní listiny).

Nemůže býti pochyby o tom, že cvičení CPO jest po případě pro stranu, ubírající se k soudu, překážka nepřekonatelná nebo přece jen velmi značná, neboť zákaz pohybu na ulicích se stal na úřední rozkaz, jeho nedodržení jest trestné a každý občan jest povinen uposlechnouti rozkazu.

Proto loyální občan, který uposlechne rozkazu, nemůže býti na tom hůře, než občan neposlušný, který rozkazu nerespektuje a jakýmkoliv způsobem pokračuje v cestě.

\*) V příštím čísle, t. j. v prvním čísle nového ročníku, přineseme vyjádření pisatele článku »Stává Čsl. obilní společnost po právu?« jakož i další poznámky k této sporné otázce s hlediska ryze právního. — Pozn. red.